

Agresszió az iskolákban

A kollégiumok lehetőségei

A fővárosi pedagógiai napok keretében került megrendezésre immár negyedik alkalommal az a konferencia, melyet 2008. április 4-én tartottak a Deák Ferenc Középiskolai Kollégiumban. A Fővárosi Pedagógiai és Pályaválasztási Tanácsadó Intézettel közösen szervezett program címe: „A középiskolások fejlesztésének lehetőségei kollégiumban”. A rendezvénynek helyt adó házigazdaként örömmel adtam hangot annak, hogy az ország legkülönbözőbb városaiból mintegy hetven pedagógus és 25 tanuló érkezett az intézménybe. A konferencia lehetőséget kívánt nyújtani arra, hogy a meghívott előadók és a kollégium pedagógusainak előadásain keresztül megbeszéljük azt, hogy fejleszthetők-e, és ha igen, miképpen a középiskolás tanulók, s milyen kollégiumpedagógiai eszközök, módszerek állnak rendelkezésünkre.

Az előadások után kérdéseket lehetett intézni az előadókhöz.

A hallgatóság soraiban voltak oktatáspolitikusok, kollégiumi és középiskolai vezetők és tanárok, valamint gyermekjóléti szolgálatokban és nevelési tanácsadóban dolgozó szakemberek.

A megnyitót követően a diákok egy tréningen vettek részt, melyet diákönkormányzatok vezetői, tagjai részére szerveztünk Szabó Fanni szociálpszichológus és Ránky Dezső diákönkormányzatot segítő tanár vezetésével. Munkájuk eredményéről délután prezentáción számoltak be. Számukra kiemelkedő fontosságú volt, hogy a programszervezésen túl a diákjogok gyakorlására is sor kerüljön a kollégiumokban. Olyan személyekkel kell megvalósítani a szervezést, programok kivitelezését és az érdekérvényesítést, akik személyükben hitelesek a tanulók és a tanárok számára is.

A konferencia első előadója Germánné dr. Vastag Györgyi, Budapest Főváros Önkormányzata Oktatási és Ifjúsági Bizottságának elnöke volt. Beszédében vázolta a fenntartói elképzeléseket, terveket a közoktatási kollégiumok jövőjével kapcsolatban. A mintegy 4200 tanulót befogadó kollégiumi intézményhálózatot a mostani létszámban kívánják megtartani, és a minőségi tevékenység támogatására teszik a hangsúlyt.

Kiemelten fontos szerepet tulajdonított a kollégiumok esélyteremtő, hátrányt kompenzáló és tudásközvetítő feladatának. Mint említette, az állami normatíván felül 60–100 százalékkal támogatják az intézmények költségvetését.

Az elnök asszony beszélt arról is, hogy a rendszerben egyre több a sajátos nevelési igényű gyermek. A nevelőotthoni hálózat átalakítása miatt megnövekedett a szociálisan rászoruló, hátrányos helyzetű, veszélyeztetett gyermekek száma. Ezért, mint mondotta, törekedni kell a megfelelő szakemberellátottságra: pszichológusokra, szociálpedagógusokra, fejlesztőpedagógusokra van szükség.

Megnyugtatóan hatott a hallgatóságra, hogy a Fővárosi Önkormányzat az elkövetkezendő években is kiemelt szerepet szán a már meglévő kollégiumi intézményhálózatának. Arra biztatta a jelenlévő intézményvezetőket, igazgatókat, hogy éljenek a pályázati lehetőségekkel, melyek eredményessége esetén a pénzügyi forrásukat bővíthetik.

Dr. Debreczeni István a drogfogyasztás jogi és pedagógiai vonatkozásairól beszélt. Előadásából egyértelműen kiderült, hogy a drogterjesztők büntethetőségének, a fogyasztóknak, a gyógyíthatóságnak, az elterelésnek van prioritása.

Két előadás szólt napjaink aktualitásáról: az agresszióról.

Csillag Ferenc az agresszióról mint társadalmi jelenségről s annak okairól beszélt. Kiváló irodalmi és szakpszichológiai példákon mutatta be, hogy a közéletet felkavaró tanár–diák konfliktusok gyökerei súlyos kérdéseket vetnek fel. B. Aczél Anna témája a bentlakásos intézményekben történő agresszió volt. Kiemelte: a nevelőotthoni, a kollégiumi gyerekek agressziója a másság elfogadásának a hiányáról, a rossz kommunikációról, az áldozattá válásról szólt.

Kiemelkedő jelentőséget tulajdonított a pedagógusok személyiségének, akik modellként jelennek meg a gyerekek előtt. Megerősítette, hogy több olyan segítő szakemberre van szükség a bentlakásos intézményekben, aki a tantárgyi szakosok munkáját támogatja.

Gráf Rózsa adjunktus, a Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Főiskola tanára arra kereste a választ, hogy fejleszthetők-e a középiskolás tanulók. Sokakkal szemben az előadó is (a házigazdákhöz hasonlóan) igennel válaszolt.

Megfelelő pedagógiai módszerekkel, eszközökkel, szakemberekkel a részképesség-zavarral (diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia) küszködő középiskolások megfelelő motiváció mellett fejleszthetők. A kollégium mint speciális lehetőségekkel rendelkező intézmény különösen alkalmas erre a feladatra, mert a logopédiai és a fejlesztőpedagógiai órákon túlmenően képes olyan szabadidős programokat biztosítani, melyek kiteljesíthetik a tevékenységi rendszert.

Vopaleczky György az esélyteremtés kollégiumi lehetőségeiről szólt. Véleményével nem volt egyedül, miszerint: a fejlesztés nem fejeződik be a tanulók 18. életévében, ezért az érettségizettek számára is megfelelő feltételeket kell teremteni. Ezen túlmenően az egyéni fejlesztési tervek szükségességének fontosságára hívta fel a figyelmet. Csak az a pedagógiai folyamat lehet eredményes, mely egyénre szabott, differenciált fejlesztési programon alapul.

A továbbiakban a Deák Ferenc Kollégium munkatársai az intézményben megvalósuló sajátos kollégiumpedagógiai munkájukról tartottak előadásokat. Szabó Fanni szociálpedagógus a kortárssegítő csoportok szerepét hangsúlyozta. A tanulók olyan ismertekhez jutnak a kortárssegítő képzés keretében, melyek egész életükre kihatnak. Az intézményben négy éve működik ilyen csoport. Tevékenységük a megelőzés és a bajba jutott társaik segítésében jelenik meg. Madar Irén és Bálint Katalin előadásukban azt mutatták be, hogy a pszichológus tevékenysége milyen hatást gyakorol a kollégiumi szervezetre – tanulókra, tantestületre.

Koszták Erzsébet a fejlesztőpedagógia kollégiumi lehetőségeit mutatta be, és a diszlexiás, diszgrafiás, diszkalkuliás tanulók differenciált, egyéni és kiscsoportos foglalkoztatásának néhány gyakorlati példájával ismertette meg a hallgatóságot. Elhangzott, hogy a kitartó, következetes logopédiai és fejlesztőpedagógiai munka eredményeként kollégista diákjainak 8–10 százaléka kerül felsőoktatási intézménybe (az országos átlag 1-2 százalék).

Nyíri Zsolt testnevelő, gyógytestnevelő tanár a kollégiumi lehetőségek egész tárházát mutatta be. Az elhízás problematikájától a sajátos nevelési igényű gyerek speciális mozgásfejlesztéséig a tömegsport és a versenysport személyiségfejlesztő jelentőségét hangsúlyozta.

A kora délelőtti kezdődő és késő délután befejeződő konferencia megerősítette a hallgatóságban azt, hogy a közoktatási kollégiumok kiemelkedő szerepet játszanak a középiskolás tanulók fejlesztésében.

MIKES GYÖRGY

a budapesti Deák Ferenc Középiskolai Kollégium igazgatója

Köznevelés 64. évfolyam 16-17. szám (2008. 04. 25.)